

Într-o pauză, care a frizat coșmarul, dintre două cursuri de istoria arhitecturii, am auzit o veste întremătoare: copia după *Amarcord* avea să mai zăbovească la Praga încă o săptămână, sau chiar mai mult, datorită interesului pe care i-l arătau profesioniștii din cinematografia cehă. M-am simțit ușurat și vinovăția mi s-a evaporat. Din păcate, a trebuit să fac față unei noi încurcături sentimentale. Unei noi dileme. Dacă hoțul de Kera și Amela spuneau adevărul, trebuia cu orice preț să mă duc s-o văd pe Maja în weekendul următor. Dacă mă iubea, ar fi fost păcat să nu mă vadă. Auzisem că e plecată la munte, la Jahorina, și că o grămadă de tipi roiau în jurul ei. Trebuia să afle că nu țin la ea. Fiul Bebei Selimović, cea mai celebră interpretă de muzică populară de la noi, îi trăgea clopotele. Las' că vezi tu pe dracu', gagiule!

M-am hotărât deci să sar peste proiecția de vineri. Nu era un capăt de țară, pentru că mai fusese prevăzută una pentru luna următoare!

Vineri, la orele 14.00 fix, mă aflu în trenul de Sarajevo. Sărisem într-un vagon de dormit bulgăresc, ferm hotărât să plătesc o cușetă până la Belgrad, cu banii proveniți din vânzarea pe sub mână a discurilor cu Weather Report cumpărate la Berlin. Chiar dacă, la început, acești bani erau destinați finanțării și turnării filmului meu de examen, *Guernica*, n-am regretat o clipă. Trebuia să ajung odihnit la Sarajevo. Și voiam să fac același lucru la întoarcere. Ca să fiu mai precis, voiam să fac tot posibilul să ajung proaspăt și binedispus la următoarea proiecție a filmului lui Federico Fellini, *Amarcord*.

Întins în cușeta strâmtă unde se încăierau mirosul de ulei de motor și cel de parfum ieftin, reciteam cursurile de regie ale profesorului Otakar Vávra. Am adormit în zăngănitul monoton al roților de tren. După câteva ceasuri, m-a trezit o frână bruscă. Trenul se opri în plin câmp. M-am ridicat, cu inima gata

să-mi spargă pieptul. Poate că visez, mi-am zis, simțind o mâncărime pe coapsă. Însă din acel moment și până la Sarajevo, n-am încetat să mă scarpin. Simțeam mâncărimi pe tot corpul. Mi-era cu neputință să închid un ochi. Tot timpul mă duceam la toaletă ca să mă stropesc cu apă și să încerc să mă calmez la gândul banilor aruncați pe fereastră. După toate aparențele, luasem râie. Cu nervii la pământ, i-am mărturisit totul unui bulgar mustăcios:

— Bă, mustață! Între noi fie vorba, trenul tău e plin de râie, mă mănâncă peste tot!

— Fratele meu, țin să-ți atrag atenția că igiena în trenul ăsta e perfectă, mie-n sută!

Și a răspândit în aer un jet de spray, al cărui miros l-a subliniat neplăcut pe cel de ulei și de parfum ieftin.

— Cine știe cu ce parașută ți-oi fi tras-o! Și te-ai căptușit c-un sculament! Ha-ha-ha!

— Când ai blenoragie, nu te mănâncă din cap până-n picioare!

Am ajuns acasă plin de bube.

— Ai luat râie, Emir dragă, mi-a explicat Senka. O râie banală. Nu poate fi altceva.

A făcut rost imediat de-o alifie gălbuie pe care mi-am întins-o generos pe tot corpul.

— O să-ți treacă, atât doar că trebuie să te ungi regulat. Nu-i mare lucru, e doar sâcâitor.

Badijonat cu alifie galbenă, am plecat spre muntele Jahorina. Tata ne împrumutase Volkswagenul lui. Conducea Zoran Bilan și mai erau cu noi Haris, Pașa și Zlatan Mulabdić.

Nici urmă de Maja la hotelul din Jahorina! Ușor piliți, am plecat spre barul Mladost, unde, se pare, Maja și micuțul Selimović se aflau la un pahar. Nici acolo nu era nimeni. Așa că ne-am pus pe băut. Bărbătește! Dintr-odată, m-am simțit bucuros că nu-i găsisem. Ar fi trebuit să purtăm niște discuții foarte etilice. La vremea aceea stăpâneam deja

tehnica autocriticii. Cum nu eram beat turtă, îmi mai dădeam seama cât pot fi de plicticos în starea aia, tot repetând același lucru de treizeci și șase de ori. Totuși înțelepciunea asta nu se potrivea cu dorințele mele. Așa că aburii beției s-au dovedit mai puternici, iar cumpătarea a pierdut lupta: nu exista nici o șansă ca seara să se termine altfel decât înecată în alcool.

Ce n-a reușit să facă sobrietatea, a izbutit însă spaima.

Când am alunecat și am luat-o la vale pe panta înghețată din fața barului, m-am agățat în cădere de cravata ospătarului care ne servise și care ieșise să ne însoțească și să ne ureze drum bun. Omul a întins mâna să mă salveze, iar eu l-am înșfăcat de cravată! Ce-o fi crezut? Patinam cu mocasinii pe pământul înghețat. Devenisem subit o roată de mașină care-și sporea zadarnic rotațiile, încercând să iasă la liman. Ospătarul a dat dovadă de o remarcabilă stăpânire de sine. A reușit să-și dezlege cravata. Iar eu m-am trezit căzând pe spate și alunecând de-a lungul pantei, până m-am oprit în zăpadă. Când m-am ridicat, nu mai era nimeni prin preajmă și hotelul dispăruse. Am făcut un pas și am căzut imediat. Am derapat din nou pe panta abruptă, iar când am reușit să mă redresez, am văzut că zăpada îmi ajungea până la burtă. Trupul îmi era învăluit într-un nor de aburi, provocați de diferența prea mare de temperatură. Nu vedeam nimic, nu auzeam nimic. Câtă vreme însă zăpada îmi răcea țeasta în flăcări și sângele înfierbântat de alcool, îmi era bine. Ba chiar am pufnit într-un hohot de râs nebun, provocat de senzația plăcută de răcoare. Foarte curând însă, am simțit nevoia să mă încălzesc. Această senzație, însoțită de o ușoară teamă, m-a făcut să revin la hotelul Jahorina.

— Zlatan Mulabdić nu e de găsit, m-a înștiințat Njego când m-am întors.

— Cum adică nu-i de găsit?

— Uite-așa, bătrâne, eu eram chitit doar să-mi salvez curul de frigul ăsta. Fir-ar să fie! Cum naiba trăiesc oamenii ăia în Siberia?

Oare așa avea să se termine weekendul? Cu un prieten rătăcit, după o tentativă zadarnică de a o regăsi pe femeia la care țineam? Culmea e că acest final s-ar potrivi de minune într-un scenariu contemporan. Un deznodământ paradoxal tipic, din care s-ar putea extrage toate ingredientele pentru construirea unei drame moderne. Un material excelent pentru elaborarea unui întreg șir de situații neașteptate. O superbă ocazie de a înfățișa diferite mistere și destine umane.

Zărindu-l pe Zoran Bilan adormit, i-am sfătuit pe ceilalți, fără să știu prea bine de ce:

— Nu-i spuneți nimic lui Zoran, sunt cei mai buni prieteni din lume, o să vrea să se ducă să-l caute, se va rătăci și el și-atunci ghinionul ar fi total!

Cu cât se apropiau zorii, cu atât simțeam că mă apropiu de tragicul sfârșit anunțat. Pe măsură ce alcoolul mi se evapora din sânge, o ușoară stare depresivă mă convingea că deznodământul va fi fatal. Și, deodată, o nouă situație neașteptată: la recepție a apărut Zlatan Mulabdić. Venise însoțit de doi muncitori de la sistemul de întreținere a rețelei electrice.

— Hei, prieteni, nu-i nimic grav, important e să ne păstrăm sângele-rece! ne-a anunțat el, clănțănind din dinți.

Voia cu siguranță să spună că era important să ne păstrăm sângele cald, dar probabil că avea creierul amortit de frig. Fericit să-l văd pe Zlatan în viață, l-am trezit pe Zoran.

— S-a întors Zlatan! i-am spus.

— Cine s-a întors? Unde-a fost?

— Culcă-te la loc, totul e în ordine! am spus eu, încântat de acest deznodământ.

Weekendul nu se terminase în mod tragic, însă am fost la un pas să cunoaștem un sfârșit paradoxal tipic pentru dramele moderne, unde oamenii duc o viață obișnuită, în care irup la un moment dat situații neobișnuite, cel mai adesea în timpul weekendului. Pe drumul de întoarcere spre Sarajevo, am

început să mă gândesc din nou la Maja. Regretam că nu avusesem prilejul să-l previn pe fiul Bebei Selimović: „Hei, umflatule, încearcă să nu te prostesti cu Maja, că te fac chiftele!“.

Râios în continuare, dar pe deasupra și mahmur, am luat a doua zi dimineață avionul spre Belgrad. De-acolo, la orele 15.00, aveam tren spre Praga, via Zagreb și Budapesta. De-abia urcasem în tren, că a și apărut bulgăroiul mustăcios, care m-a recunoscut:

— Hei, frăție, îți dau o cușetă pentru doar treișpe mărci germane!

— Treișpe mărci ca să iau râie, fii serios!

De fapt, voiam să economisesc ceva bani pentru filmul meu de examen, fiindcă, în mod logic, era greu de crezut că mă pot căptuși a doua oară cu râie. Așa că m-am instalat în compartimentul gol – prin minune! – de clasa a doua, unde puteam să citesc. Alifia Senkai îmi domolise mâncărurile și numeroasele bube se uscaseră. Ce dacă nu puteam să dorm! M-am pregătit pentru cursurile lui Vávra și am scris o nouă variantă a scenariului pentru *Guernica*.

Trenul a intrat cu un scârțâit de frâne în gara din Praga. M-am grăbit să ajung la cămin. Eram mândru și nerăbdător să văd *Amarcord*. Am chiulit de la cursul de estetică al profesorului Ferbar, iar la cursul de literatură al doctorului Ciganek m-a lovit somnul, dar m-am împotrivit: nu, nici nu se pune problema să dorm. Am ieșit și m-am plimbat de-a lungul râului Vltava, întrebându-mă dacă Smetana îl privea în timp ce compunea poemul simfonic *Țara mea*. Nu era prima oară când îmi puneam întrebări neroade. Evident că n-avea nevoie să stea cu ochii la apă ca să-și scrie capodopera! M-a cuprins din nou somnolența, de data asta de-a-n picioarele. Am iuțit pasul către locul proiecției.

În sală aștepta un public numeros. S-a stins lumina, s-a derulat genericul de început, apoi vederile

din orașelul Rimini, o adevărată atmosferă renescentistă! E primăvară, pufii roiesc prin fața obiectivului. Cu câtă măiestrie și-a construit Fellini expoziția! Apare cerșetorul, spune chestia cu „*La primavera*“ în timp ce eu... adorm! Mă trezesc la genericul de final. Ce-i cu mine? Cum de mi se-ntâmplă așa ceva? Și de data asta am dormit tot filmul. Parcă fusesem deocheat. A trebuit să îndur din nou privirile disprețuitoare ale colegilor. Ce era de făcut? Devenisem un caz clinic. M-am confesat unui prieten ceh, Jan Kubišta. N-a priceput de ce făceam atâta caz.

— Nu mi se pare nimic extraordinar, mi-a spus el. E cât se poate de simplu, nu poți face două lucruri în același timp. Ți se trage de la oboseală. Fii liniștit, filmul mai stă aici ceva vreme.

De unde acest sentiment de rușine? Ratasem proiecția unui film mare. Ei și? Și mai chinuitor a fost atunci când mi s-au povestit toate minunile reușite de Fellini. Mă simțeam umilit. „Idiot ce ești, mi-am spus, meriți cu vârf și îndesat să fii privit ca un rahat de către toți colegii tăi!“

Totuși, undeva în cutele ascunse ale creierului meu, nutream convingerea intimă că, de-a lungul întregii proiecții, se produsese o suprainpresiune. Se petrecuse ceva între film și mine.

Luni seara, în braseria La Sudek, am dat pe gât un amestec de bere cu rom – deși a doua zi trebuia să încep un stagiul de pregătire. Potrivit programului de la Academie, era prevăzut să fiu asistentul Ljubei Velecka, o regizoare aflată în ultimul an de studii, pentru filmul său de diplomă.

Se întâmplă uneori să mai și înveți câte ceva în stagiile astea, deși în general seamănă mai mult cu niște ședințe de dresaj. În realitate, asistentul este un ucenic care trece prin toate formele de servitute. Dacă reușește să facă față testului și să se aleagă cu ceva, poate spera că va avea și el într-o zi un asistent. Pentru mine, tot acest exercițiu ar fi fost